

A takarítószemélyzetet érintő sérülések megelőzése

Takarítani minden munkahelyen szokás. A takarítóipar növekedésben lévő ágazat, a szolgáltatás elvégzésére egyre gyakrabban pályázatokat írnak ki. Bár létezik néhány igen nagy takarítóvállalat is, az ágazatot a kisvállalkozások uralják, amelyek közül jó néhány 10-nél kevesebb munkavállalót foglalkoztat.

A takarítás alapvető feladat, amely, ha jól végzik, mind a munkavállalók biztonságát és egészségét fenyegető veszélyeket, mind a vállalkozások költségeit csökkenti – például a munkahelyi felszerelések és berendezések élettartamának meghosszabbítása, a padlófelületek jó állapotának fenntartása révén. Néhány olyan iparágban, mint például az élelmiszer- és vendéglátóipar, a nem megfelelően végzett takarítás az üzleti vállalkozások bukásához vezethet.

Az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség kiadott egy, a takarítást végző munkavállalókat érő sérülések megelőzéséről szóló jelentést. Ez az ügynökség webhelyéről ingyenesen letölthető jelentés a takarítószemélyzet biztonságának és egészségének fejlesztése terén felmerülő problémákat tekinti át, emellett megvizsgálja az e cél elérése érdekében tett lépéseket is.

A biztonságos és egészséges takarítás terén felmerülő problémák

A takarítási munkát egyre gyakrabban szervezik ki, a pályázatok pedig kizárólag az árak alapján kerülnek elbírálásra; ez azt jelenti, hogy a takarítócégekre igen erős költségmegtakarítási kényszer hárul. Mindez azt eredményezheti, hogy nem fordítanak megfelelő anyagi eszközöket a munkavállalók védelméhez elengedhetetlen képzésekre és egyéb vezetési tevékenységekre. Mivel a takarítócégek kiadásainak legnagyobb részét jellemzően a munkaerőköltségek teszik ki, felmerül az a veszély, hogy lelkiismeretlen munkaadók a pályázati eljárásokban törvénytelen foglalkoztatási gyakorlatok, például a társadalombiztosítási költségeknek nem teljes befizetése vagy illegálisan alkalmazott munkaerő igénybevétele révén próbálnak meg tisztességtelen előnyhöz jutni.

Az ilyen gyakorlatok ellen folytatott küzdelem aktívan zajlik. A takarítási ágazat európai szociális partnerei például közös álláspontot fogadtak el a foglalkoztatással és a be nem jelentett munkavállalókkal foglalkozó kérdésekre vonatkozóan, továbbá az egészségre és biztonságra vonatkozó útmutató dokumentumokat, valamint „A legjobb érték kiválasztása” címmel, a pályázatok esetében egy, a minőséget hangsúlyozó kézikönyvet adtak ki.

A takarításról és a takarítókról kialakított előnytelen kép hátráltathatja a szolgáltatások hatékony biztonsági és egészségvédelmi kezelését. Előfordulhat például az, hogy a munkáltató nem biztosít megfelelő felszerelést és képzést, mert a feladatot nem tekinti fontosnak.

Gyakoribb veszélyek, kockázatok és egészségügyi hatásai

- Megcsúszás, megbotlás és elesés kockázata, különösen „vizes munka” végzésekor;
- Váz- és izomrendszeri megbetegedések kockázata, amelyet például terhek mozgatása vagy ismétlődő munkafolyamatok váltanak ki;
- A tisztítószerekben lévő veszélyes anyagokkal szembeni expozíció;
- Olyan veszélyes takarítandó anyagokkal szembeni expozíció, amelyek biológiai veszélyt jelenthetnek, például a penész és az emberi biológiai hulladékanyagok;
- Pszichoszociális problémák, köztük a munkahelyi stressz, az erőszak és a megfélemlítés;
- A munkaeszközök által okozott kockázatok, például áramütés.

A takarítószemélyzetet érő gyakori munkahelyi egészségügyi ártalmak közé a következők tartoznak:

- megcsúszásból, megbotlásból és elesésből eredő sérülések;
- váz- és izomrendszeri megbetegedések;
- munkahelyi stressz, szorongás és alvászavarok;
- bőrbetegségek, például kontakt bőrgyulladás és ekcéma;
- légzőszervi megbetegedések, köztük az asztma, valamint;
- szív- és érrendszeri megbetegedések.

Napközbeni takarítás

A takarítási munkák elvégzése sokszor a rendes munkaidőn kívülre, gyakran kora reggelre, estére vagy éjszakára esik. A munkavállalók esetenként részmunkaidős vagy határozott időtartamra szóló szerződéssel dolgoznak, nemegyszer több munkahelyük is van. Az ilyen munkaidő-beosztás könnyen fokozhatja a munkavállalókat fenyegető egészségügyi és biztonsági kockázatokat. Bár bizonyos munkahelyeken a takarítás nem végezhető el a szokásos munkaidőn belül, mások esetében azonban igen – egy ilyen változtatás pedig előnyöket rejthet magában a takarítócég, a munkavállaló és az ügyfél számára is.

Egy svéd tisztítási vállalkozó az egyik ügyfelénél – egy nagyobb bankcsoportnál – bevezette a nappali takarítást. A takarítási munkák nappali elvégzésének megkezdése előtt a takarítócég minden munkatársa képzésben részesült. Az ügyfél a takarítószeméllyel való személyes kapcsolat révén jobb minőségű szolgáltatásban részesülhetett, a takarítócég számára a nappali munkavégzést előnyben részesítő, így lassabban cserélődő munkaerő-állomány volt kedvező, míg a munkavállalók a munkahelyükkel való fokozottabb elégedettség és a biztonságosabb, egészségesebb munkahelyi körülmények előnyeit élvezhették.

Kockázatértékelés

A takarítási munkát kevés üzleti vállalkozás tekinti alaptevékenységnek. Ez a folyamatokkal együtt járó veszélyek és kockázatok ismeretének hiányához, így a kockázatértékelés megfelelő elvégzésének, a megelőző intézkedések végrehajtásának elmulasztásához vezethet.

A kockázatértékelés a jó munkahelyi biztonság és egészségvédelem kulcsa. A megelőzés hatékonyá tehető a következő ötlépéses megközelítésen keresztül:

- a veszélyek és a kockázatnak kitett személyek azonosítása;
- a kockázatok értékelése és rangsorolása;
- a megelőző lépésről való döntés;
- cselekvés;
- a megelőző intézkedések működését biztosító nyomon követés és felülvizsgálat. (1)

A takarítási munkák kiszervezése esetén további nehézségek merülhetnek fel, mivel a kockázatok beazonosításának, megszüntetésének vagy kézben tartásának biztosítása érdekében az ügyfélnek és a takarítócégnek kapcsolatba kell lépniük egymással.

(1) 81. számú Ténylap, „Kockázatértékelés – kulcs az egészséges munkahelyekhez” (<http://osha.europa.eu/hu/publications/factsheets/81>).

„Vigyázz – veszélyes anyagok”. Alkotók: Igor Banaszewski, Monika Wojtaszek. A lengyelországi Központi Munkavédelmi Intézet – Nemzeti Kutatási Intézet által szervezett Munkahelyi Biztonsági Plakátverseny jövőtárból

Összefoglalás

A jelentés üzeneteit a következő pontokban lehet összegezni:

- Ne az ár, hanem az érték alapján válassza ki a takarítási szolgáltatást;
- Térjen át a nappali takarításra;
- Becsülje meg a takarítószemélyzetet és munkájukat – ha rosszul végzik a munkát, az a vállalkozás számára költségeket jelenthet;
- A takarításra tekintsen olyan alapvető feladatként, amely a munkavállalók számára bizonyos veszélyekkel és kockázatokkal járhat együtt;
- A takarítószemélyzetet fenyegető kockázatokat értékelje, és hajtson végre megelőző intézkedéseket;
- Az egészségvédelemre és a biztonságra vonatkozó információkat ossza meg az összes érdekelt féllel. Ezek közé tartozhat az ügyfélvállalat, a takarítási vállalkozó, az épülettulajdonos és maguk a munkavállalók.

További információk

További információk, valamint „A takarítószemélyzetet érintő sérülések megelőzése” és a „Munkahelyi kockázatok és egészségvédelem a takarítószemélyzet körében” című jelentés az ügynökség weboldalán érhető el (<http://osha.europa.eu/en/publications/reports/TEWE09006ENC/view>).

A takarítóipar szociális partnereinek kiadványai, köztük a legjobb értékről szóló útmutató, valamint az irodadatakarító ágazat egészségvédelméről és biztonságáról szóló kézikönyv megtalálható az Európai Bizottság Foglalkoztatási, Szociális és Esélyegyenlőségi Főigazgatóságának weboldalán (<http://ec.europa.eu/social/>).

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, SPANYOLORSZÁG

Tel.: +34 944794360, Fax: +34 944794383

E-mail: information@osha.europa.eu

© Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség. A sokszorosítás a forrás feltüntetésével engedélyezett. Printed in Belgium, 2009

